Sininauhasäätiö sr

Lausunto

01.06.2026

Asia: VN/2745/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi opioidiyliannostusten vastalääkkeistä sekä laiksi lääkelain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1–3 § Lain soveltamisala ja määritelmät

Sininauhasäätiön työntekijöille ja huumeita säännöllisesti käyttäville asiakkaille tehtyjen haastattelujen perusteella kannatamme ehdotettuja säännöksiä. Lain soveltamisala ja määritelmät vaikuttavat riittävän selkeiltä ja kattavilta. Ne luovat hyvän perustan opioidiyliannostusten vastalääkkeiden jakelulle riskiryhmille sekä tukevat yliannostuskuolemien ehkäisyä. Määritelmien tulee kuitenkin säilyä riittävän yksiselitteisinä, jotta lain soveltaminen toteutuu kohderyhmälle tasapuolisesti ja on yhdenmukaista eri toimijoiden kesken

4–5 § Jakelun maksuttomuus ja nimettömyys

Jakelun tulee olla ehdottomasti maksuton ja nimetön, koska maksullisuus ja identifioitumisvelvoite ovat este palveluun hakeutumiselle.

5 § Jakeluun liittyvät velvollisuudet

Jakeluun liittyvien velvollisuuksien tulee varmistaa, että naloksoni tavoittaa tehokkaasti ne henkilöt, joilla on suurin riski opioidiyliannostukseen. Jakelu tulisi mahdollistaa hyvinvointialueiden lisäksi myös päihdetyötä tekeville järjestöille, matalan kynnyksen palveluille sekä etsivän ja jalkautuvan työn toimijoille. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että lääkkeen jakelu on asiakkaalle maksutonta ja että jakelua toteuttaville toimijoille osoitetaan riittävä rahoitus lääkkeen hankintaan ja jakeluun. Muutoin on vaarana, että lain tavoitteet eivät toteudu käytännössä

6 § Jakelu osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan muuta lääkehuoltoa

Kannatamme ehdotusta, että naloksonin jakelu toteutetaan osana sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajan muuta lääkehuoltoa. On tärkeää, että lääkkeen jakelu voidaan integroida joustavasti osaksi olemassa olevia palveluita ja matalan kynnyksen toimintaa. Samalla tulee varmistaa, että jakeluun osallistuvilla toimijoilla on riittävä osaaminen, selkeät toimintamallit sekä riittävät resurssit lääkkeen hankintaan, varastointiin ja jakeluun. Tämä on edellytys sille, että naloksonin saatavuus paranee käytännössä ja yliannostuskuolemia voidaan tehokkaasti ehkäistä

Kommenttinne lääkelain muutoksista (7§, 62 §, 65 §)

Kannatamme lääkelain muutoksia, jotka parantavat naloksonin saatavuutta ja tukevat opioidiyliannostuksista aiheutuvien kuolemien ehkäisyä. Jotta muutosten tavoitteet toteutuvat käytännössä, on tärkeää varmistaa, että naloksonin jakelu voidaan toteuttaa hyvinvointialueiden lisäksi myös päihdetyötä tekevien järjestöjen matalan kynnyksen palveluissa sekä etsivässä ja jalkautuvassa työssä. Lisäksi lääkkeen tulee olla käyttäjille maksutonta. Lakimuutosten toimeenpanon yhteydessä on huolehdittava riittävästä rahoituksesta lääkkeen hankintaan ja jakeluun, jotta saatavuus ei jää riippuvaiseksi yksittäisten toimijoiden taloudellisista mahdollisuuksista.

Esityksen vaikutukset

Esityksellä arvioidaan olevan merkittäviä myönteisiä vaikutuksia opioidiyliannostuksista aiheutuvien kuolemien ehkäisyyn sekä huumausaineita käyttävien henkilöiden terveyteen ja turvallisuuteen. Naloksonin parempi saatavuus lisää mahdollisuuksia puuttua yliannostustilanteisiin nopeasti ja pelastaa ihmishenkiä. Vaikutusten toteutuminen edellyttää kuitenkin, että lääkkeen jakelu on käyttäjille maksutonta ja että jakeluun osallistuvilla hyvinvointialueilla sekä järjestöillä on käytettävissään riittävät resurssit lääkkeen hankintaan ja jakeluun. Ilman riittävää rahoitusta esityksen käytännön vaikutukset voivat jäädä tavoiteltua vähäisemmiksi.

Lyhyempi versio:

Esityksellä on myönteisiä vaikutuksia yliannostuskuolemien ehkäisyyn ja riskiryhmien terveyteen. Vaikutusten toteutuminen edellyttää kuitenkin naloksonin maksutonta saatavuutta sekä riittävää rahoitusta lääkkeen hankintaan ja jakeluun eri toimijoille. Tämä parantaa mahdollisuuksia tavoittaa suurimmassa riskissä olevat henkilöt.

Muut esitysluonnokseen liittyvät kommentit

Esitysluonnos on kannatettava ja vastaa todelliseen tarpeeseen opioidiyliannostuksista aiheutuvien kuolemien vähentämiseksi. Lakimuutosten toimeenpanossa tulee kuitenkin kiinnittää erityistä huomiota siihen, että naloksoni tavoittaa tehokkaasti suurimmassa riskissä olevat henkilöt. Tämä edellyttää lääkkeen maksutonta saatavuutta, jakelun mahdollistamista myös järjestöjen matalan kynnyksen palveluissa sekä etsivässä ja jalkautuvassa työssä, ja riittävää rahoitusta lääkkeen hankintaan ja jakeluun. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että lääkkeen käyttöön liittyvää ohjausta ja neuvontaa on saatavilla jakelun yhteydessä

Rusi Leena
Sininauhasäätiö sr - Kehitysjohtaja